

ΤΑΞΗ: Α΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ

Ημερομηνία: Πέμπτη 4 Ιανουαρίου 2018
Διάρκεια Εξέτασης: 2 ώρες

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

- A. «Εγώ, κύριοι βουλευτές, νομίζω ότι καθήκον κάθε αρχηγού που είναι άξιος του αξιώματός του είναι, αν δει ότι οι φίλοι του εξαπατώνται, να μην το επιτρέψει. Αυτό λοιπόν θα κάνω και εγώ. Και μάλιστα, αφού αυτοί εδώ που στέκονται πάνω στο κυκλίδωμα λένε ότι, αν αφήσουμε ελεύθερο άνδρα ο οποίος φανερά καταστρέφει την Ολιγαρχία, δεν θα μας το επιτρέψουν. Αναγράφεται, επίσης, στους νέους νόμους ότι από όσους περιλαμβάνονται στον κατάλογο των τριών χιλιάδων κανένας δεν επιτρέπεται να καταδικασθεί σε θάνατο χωρίς να το αποφασίσετε εσείς με την ψήφο σας, αλλά για όσους δεν περιλαμβάνονται σ' αυτόν οι Τριάκοντα έχουν το δικαίωμα να θανατώνουν όποιον θέλουν. Λοιπόν, εγώ, είπα, διαγράψα από τον κατάλογο αυτόν εδώ τον Θηραμένη, με τη συγκατάθεση όλων μας. Και αυτόν, πρόσθεσε, εμείς καταδικάζουμε σε θάνατο.

Μετάφραση συντακτικής ομάδας, «Αρχαίοι Έλληνες Ιστοριογράφοι, κείμενο με παράλληλες μεταφράσεις»

B.1. α.

Κατά τη διάρκεια της αυταρχικής διακυβέρνησης των Τριάκοντα τυράννων δεν άργησαν να εκδηλωθούν αντιδράσεις ακόμη και στο εσωτερικό του καθεστώτος. Ο Θηραμένης, ένας από τους Τριάκοντα τυράννους αλλά μετριοπαθής ολιγαρχικός, διαφωνεί ανοιχτά με την ακολουθούμενη πολιτική, εμπνευστής της οποίας είναι ο Κριτίας, ο ισχυρότερος και πιο ακραίος από τους τυράννους. Για τη στάση του αυτή προσάγεται σε δίκη από εκείνον και τους συνεργάτες του με την κατηγορία της υπονόμευσης του νέου καθεστώτος. Η συγκεκριμένη δίκη είναι προκατασκευασμένη και σκηνοθετημένη και μπορεί να χαρακτηριστεί ως παρωδία για τους ακόλουθους λόγους.

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2018
Α΄ ΦΑΣΗ**E_3.Αλ1(α)**

Αρχικά, ο Θηραμένης δεν απολογείται στα μέλη της κανονικής Βουλής της Αθήνας, που την αποτελούσαν πεντακόσιοι κληρωτοί Αθηναίοι πολίτες, πενήντα από κάθε φυλή, αλλά στη Βουλή που είχαν συγκροτήσει, αυθαίρετα και παράνομα, οι Τριάκοντα από επαναπατρισμένους -ως επί το πλείστον- και έμπιστους σε αυτούς ολιγαρχικούς. Οι δικαστές θα αποφάσιζαν με φανερή ψηφοφορία και φαίνεται ότι ο Θηραμένης κατάφερε να αποσπάσει την ευμενή διάθεση τους (*«ή βουλή δήλη ἐγένετο εὐμενῶς ἐπιθορυβήσασα»*).

Έπειτα, ο Κριτίας αντιλαμβανόμενος από τις αντιδράσεις των βουλευτών/δικαστών ότι, παρά τη φανερή ψηφοφορία, η ετυμηγορία τους θα είναι ευνοϊκή για τον Θηραμένη, επιχειρεί με τρόπο **πραξικοπηματικό** και **έκνομο** να αποτρέψει τη δυσμενή και ανεπιθύμητη γι' αυτόν εξέλιξη: αφού έρχεται σε συνεννόηση με τους υπόλοιπους Τριάκοντα (που είναι φανερό ότι τους ελέγχει), δίνει εντολή να εισέλθουν στη Βουλή οι νεαροί μαχαιροφόροι οπαδοί του καθεστώτος (παρακρατικοί) και να σταθούν μπροστά στους βουλευτές με τρόπο που να φαίνεται ότι οπλοφορούν. Με την ενέργειά του αυτή στοχεύει στην άσκηση πάνω τους **ψυχολογικής βίας**, ώστε να συναινέσουν αδιαμαρτύρητα σε οποιαδήποτε απόφασή του (*«ἐπιστῆναι ἐκέλευσε τοὺς τὰ ἐγχειρίδια ἔχοντας φανερῶς τῇ βουλῇ ἐπὶ τοῖς δρυφάκτοις»*).

Στη συνέχεια, ο Κριτίας διακόπτει **αυθαίρετα** και **παράτυπα** τη διεξαγωγή της δίκης και απευθυνόμενος στους βουλευτές ισχυρίζεται ότι έχουν παραπλανηθεί από την απολογία του Θηραμένη. Συμπληρώνει λέγοντας ότι ο ίδιος, ως άξιος πολιτικός ηγέτης και φίλος τους, έχει καθήκον να τους προστατέψει από μια ενδεχόμενη δικαστική πλάνη. Για να καταστήσει μάλιστα την άποψή του πιο «πειστική», φροντίζει να τους τονίσει την παρουσία των νεαρών μαχαιροφόρων επισημαίνοντας ότι υιοθετούν κι εκείνοι τη δική του θέση (επισήμανση που υποκρύπτει ασφαλώς μια έμμεση πλην όμως σαφή **απειλή** και **προειδοποίηση** εναντίον τους). Έτσι, με τον αναίσχυντο και απροκάλυπτο αυτό τρόπο δικαιολογεί την παράνομη και αυθαίρετη φίμωσή τους. Οι δικαστές καθίστανται στην ουσία απλοί θεατές της θανατικής καταδίκης του Θηραμένη από τους Τριάκοντα. (*«Πάλιν δὲ εἰσελθὼν εἶπεν... νομίζω προστάτου ἔργον εἶναι... ὃς ἂν ὀρῶν τοὺς φίλους ἐξαπατωμένους μὴ ἐπιτρέπη»*).

Τέλος, ο Κριτίας διαγράφει **μονομερώς** από τον κατάλογο των τριών χιλιάδων¹ τον Θηραμένη, ώστε να είναι πλέον στη δικαιοδοσία αυτού και των υπόλοιπων Τριάκοντα η όποια απόφαση για την τύχη του. Με τον τρόπο αυτό **παρακάμπτει** τη διαφαινόμενη αντίθετη άποψη και ετυμηγορία των βουλευτών, **καταλύοντας** ταυτόχρονα κάθε έννοια **νομιμότητας** που υπήρχε επί καθεστώτος. Στην προσπάθειά του μάλιστα να προσδώσει κάποιο κύρος στην

¹ Πρόκειται για παράνομη ενέργεια, αφού κάτι τέτοιο δεν προβλεπόταν από καμιά νομική διάταξη. Για τους εκτός του καταλόγου αποφάσιζαν μόνο οι Τριάκοντα, ενώ για την ποινή σε θάνατο όσων ήταν εντός του καταλόγου αποφάσιζαν οι βουλευτές.

αυθαίρετη και έκνομη απόφασή του προλαμβάνοντας ενδεχόμενες αντιδράσεις από τη μεριά των βουλευτών, εμφανίζει αυτή ως προϊόν συναπόφασης με τους υπόλοιπους Τριάκοντα (*συνδοκοῦν ἅπασιν ἡμῖν*), που είναι όμως φανερό ότι αποτελούν υποχείριά του. Η ωμή και απροκάλυπτη/απροσχημάτιστη παρέμβασή του στο έργο της δικαιοσύνης ολοκληρώνεται με την απαγγελία από τον ίδιο της θανατικής καταδίκης στον Θηραμένη («*Ἐγὼ οὖν... Θηραμένην τουτονὶ ἐξαιείρω ἐκ τοῦ καταλόγου, συνδοκοῦν ἅπασιν ἡμῖν. Καὶ τοῦτον... ἡμεῖς θανατοῦμεν*»).

Ολοκληρώνοντας, γίνεται αντιληπτό ότι η δίκη του Θηραμένη είναι στην ουσία παρωδία, αφού διεξάγεται κάτω από συνθήκες βίας, τρομοκρατίας, απειλών και αυθαιρεσιών του Κριτία. Το περιστατικό αυτό αποδεικνύει την πολιτική, ιδεολογική και ηθική κρίση που περνούσε ο ελληνικός κόσμος του 5^{ου} αι. π. Χ. Δεν καταλύθηκαν μόνο οι δημοκρατικοί θεσμοί της Αθήνας και δεν αλλοιώθηκε απλώς η σύνθεση των θεσμικών οργάνων της, αλλά υπονομεύεται και αυτή ακόμα η στοιχειώδης έννομη τάξη και η διαδικασία στη λήψη των δικαστικών αποφάσεων.

B.1. β. Τι ήταν τα δρύφακτα και ο κατάλογος τῶν τρισχιλίων;

Δρύφακτα ή Δρύφρακτα (<δρῦς+φράττω) ονομάζονται τα δρύνα κιγκλιδώματα που χωρίζουν τις θέσεις των βουλευτών από το χώρο του ακροατηρίου της βουλής¹. Ο Κριτίας χρησιμοποιεί ωμή τρομοκρατία με τους νεαρούς μαχαιροφόρους που μπήκαν μέσα στο Βουλευτήριο, στάθηκαν στο κιγκλιδώμα και κρατούσαν τα εγχειρίδια έτσι, ώστε να τα βλέπουν οι βουλευτές («*φανερῶς... τῇ βουλῇ*»)².

Βλ. βιβλίο μαθητή, σελ.87

Βλ. βιβλίο μαθητή, σελ.89

Κατάλογος τῶν τρισχιλίων: Πρόκειται για τον ειδικό κατάλογο πολιτών στον οποίο είχαν συμπεριληφθεί τα πειθήνια όργανα των τυράννων. Ο συγκεκριμένος κατάλογος είχε συνταχθεί από τους ίδιους τους Τριάκοντα. Αν κάποιος από τους «εντός του καταλόγου» είχε κατηγορηθεί, δίκαια ή άδικα, για ανατρεπτικές ενέργειες, για να καταδικαστεί σε θάνατο έπρεπε να το αποφασίσουν οι πεντακόσιοι βουλευτές. Για τους «εκτός καταλόγου» αποφάσιζαν μόνο οι Τριάκοντα³. Ο ειδεχθής τύραννος Κριτίας για να ασκήσει το δικαίωμα ζωής ή θανάτου, διαγράφει το Θηραμένη από τον κατάλογο («*Ἐγὼ ...ἐξαιείρω ἐκ τοῦ καταλόγου*»), αφήνοντας τους βουλευτές κατάπληκτους και εξαγγέλλει την καταδίκη του Θηραμένη σε θάνατο («*Καὶ τοῦτον... θανατοῦμεν*»).

Βλ. βιβλίο μαθητή, σελ. 89

Β1γ.

Ο Κριτίας είναι ο πιο χαρακτηριστικός εκπρόσωπος της σκληρής και αυταρχικής εξουσίας που άσκησαν οι τριάκοντα τύραννοι την σύντομη περίοδο περιόδου της απολυταρχικής διακυβέρνησής τους στην Αθήνα. Τόσο στο αμετάφραστο (κείμενο α΄) όσο και στο μεταφρασμένο (κείμενο β΄) περιγράφονται πράξεις και διατυπώνονται λόγια του τυράννου δηλωτικά των αυθαιρεσιών του.

Μόλις τέλειωσε την αγόρευσή του ο Θηραμένης («Ὡς δ' εἰπὼν ταῦτα ἐπαύσατο»), η βουλή φάνηκε να τον χειροκροτεί επιδοκιμαστικά («ἡ βουλὴ δὴλῃ ἐγένετο εὐμενῶς ἐπιθορυβήσασα»). Ο Κριτίας, που προεδρεύει, καταλαβαίνει πως, αν επιτρέψει να τεθεί το θέμα σε ψηφοφορία, ο Θηραμένης θα αθωωθεί ενώ η ζωή του ίδιου θα κινδύνευε («γινούς ὁ Κριτίας ὅτι εἰ ἐπιτρέψοι τῇ βουλῇ διαψηφίζεσθαι περὶ αὐτοῦ, ἀναφεύζοιτο»). Η απαλλαγή του Θηραμένη θα ήταν ανυπόφορη για τον Κριτία («οὐ βιωτὸν») και γι' αυτό ενεργεί με πάθος, ώστε να αποτρέψει την αθωωτική απόφαση. Γρήγορα, αποφασιστικά και έχοντας πρυτανεύοντα ρόλο διακόπτει παράνομα τη δίκη («προσελθὼν καὶ διαλεχθεὶς τι τοῖς τριάκοντα»), βγαίνει («ἔξῆλθε») και στη συνέχεια επιστρέφει φέρνοντας στη βουλή μαχαιροφόρους παρακρατικούς («ἐπιστῆναι ἐκέλευσε τοὺς τὰ ἐγχειρίδια ἔχοντας φανερῶς τῇ βουλῇ ἐπὶ τοῖς δρυφάκτοις»), ο ρόλος των οποίων κατ' ἐπίφαση ορίζεται ως προστατευτικός σε περίπτωση δικαστικής πλάνης ουσιαστικά όμως είναι εκφοβιστικός.

Ακολουθῶς ο Κριτίας παίρνει το λόγο ξανά ενώπιον των δικαστῶν («Πάλιν δὲ εἰσελθὼν εἶπεν») και μιλάει ασκώντας ωμή τρομοκρατία. Το ζήτημα τίθεται ευθέως από την αρχή με μία γενική διατύπωση («Ἐγὼ, ὦ βουλὴ, νομίζω προστατοῦ ἔργον εἶναι οἴου δεῖ, ὅς ἂν ὀρῶν τοὺς φίλους ἐξαπατωμένους μὴ ἐπιτρέπη»). Την ευθύνη των εκτελέσεων δεν την ἔχει το καθεστῶς, αλλά η πολιτική πραγματικότητα που το εξαναγκάζει να τις χρησιμοποιεῖ. Ὑπο αυτούς τους ὅρους ὅποιος ἀντιτίθεται σε αυτές τις μεθοδεύσεις, ἀντιτίθεται στο καθεστῶς. Η εκτέλεση του Θηραμένη κρινόταν πλέον επιβεβλημένη ὄχι μόνο για να αποφευχθεῖ ο κίνδυνος των ταραχῶν που θα μπορούσε να προκαλέσει η ρητορική του, αλλά και για να περάσει ο Κριτίας το μήνυμα της μηδενικής του ανοχής («Καὶ ἐγὼ οὖν τοῦτο ποιήσω»).

Στη δευτερολογία του ο τύραννος δηλώνει ἀπερίφραστα και δογματικά πως δε θα επιτρέψει την ἀπαλλαγή του πολιτικού του ἀντιπάλου, ο οποίος ολοφάνερα λυμαινεται το ολιγαρχικό καθεστῶς, ἐνῶ παράλληλα δεν αφήνει τους εκπροσώπους της δικαιοσύνης να εκφράσουν τη βούλησή τους επικαλούμενος μάλιστα και τη σιωπηλή μαρτυρία των νεαρῶν που εἶναι ἀντίθετοι με την ἀθώωση του Θηραμένη («Καὶ γὰρ οἶδε οἱ ἐφεστηκότες οὐ φασιν ἡμῖν ἐπιτρέψειν, εἰ ἀνήσομεν ἄνδρα τὸν φανερῶς τὴν ὀλιγαρχίαν λυμαινόμενον»).

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2018
Α' ΦΑΣΗ**E_3.Αλ1(α)**

Κατόπιν, ενάντια στους νόμους που οι ίδιοι οι τύραννοι συνέταξαν («*Ἔστι δὲ ἐν τοῖς καινοῖς νόμοις τῶν μὲν ἐν τοῖς τρισχιλίοις ὄντων μηδένα ἀποθνήσκειν ἄνευ τῆς ὑμετέρας ψήφου, τῶν δ' ἔξω τοῦ καταλόγου κυρίους εἶναι τοὺς τριάκοντα θανατοῦν*»), ο Κριτίας μονομερώς αποφασίζει τη διαγραφή του Θηραμένη από τον κατάλογο των τρισχιλίων («*Ἐγὼ οὖν, ἔφη, Θηραμένην τουτονὶ ἐξαιλίφω ἐκ τοῦ καταλόγου*»). Ο τύραννος ως απόλυτος δυνάστης, σκληρός και αμείλικτος εξουσιαστής καταλύει κάθε έννοια νομιμότητας στο τυραννικό καθεστώς. Οι νόμοι καταστρατηγούνται αυθαίρετα και γίνονται εγχειρίδια στα χέρια του ισχυρού της στιγμής για να εξυπηρετηθούν τα προσωπικά πάθη του Κριτία, στου οποίου τη θέληση πρέπει όλοι να υποταχθούν πειθήνια («*συνδοκοῦν ἅπασιν ἡμῖν*»).

Γενικά στην παράγραφο 51 ο Κριτίας εκφράζει τα χαρακτηριστικά του απόλυτου παραλογισμού του. Ξεκινώντας με μία γενική διαπίστωση συνεχίζει παραγωγικά για να εντάξει τον εαυτό του σε αυτή την κατάσταση γενικής αποδοχής. Η επιχειρηματολογία του και οι αυθαίρετες κρίσεις του βρίσκονται στη βάση κάθε είδους φασισμού. Η ενίσχυση του («*ἐγὼ*») με («*τοὺς τὰ ἐγχειρίδια ἔχοντας*») και η μεταμόρφωση του («*ἐγὼ*») σε («*ἡμεῖς*») («*ἡμῖν ἐπιτρέψειν, εἰ ἀνήσομεν [ἡμεῖς]*») είναι που διαμορφώνει το δικτατορικό σε φασιστικό καθεστώς. Συνολικά ο Κριτίας με τη στοχευμένη χρήση της προσωπικής αντωνυμίας (ἐγὼ- ἡμεῖς) και ταυτόχρονα με την εσκεμμένη επανάληψή της δηλώνει τον αναντίρρητα κυρίαρχο ρόλο του («*Ἐγὼ ἐξαιλίφω*») στην εξέλιξη των γεγονότων και την ταυτόχρονη συνυπευθυνότητα των δικαστών («*ἡμεῖς θανατοῦμεν*»).

Οι προθέσεις άλλωστε του τυράννου η αυταρχική βίαιη και απροκάλυπτη επιβολή του φαίνεται και από το μεταφρασμένο κείμενο. Η θέση του Κριτία είναι τελείως αμοραλιστική και κυνική, καθώς εφαρμόζει μία βίαιη πολιτική που στηρίζεται στο αδίστακτο έγκλημα με μοναδικό σκοπό την εξυπηρέτηση των προσωπικών του συμφερόντων («*Ὁ ἄλλος πάλι ἀποκρινόταν (γιατί φερόταν ἀκόμα φιλικὰ στο Θηραμένη) ὅτι ὅποιος θέλει νὰ κυριαρχή εἶν' ὑποχρεωμένος νὰ βγάξῃ ἀπὸ τὴ μέση ἐκεῖνους ποὺ θὰ μπορούσαν νὰ τοῦ σταθοῦν ἐμπόδιο: «Κι ἀν φαντάζεσαι ὅτι ἐπειδὴ εἶμαστε τριάκοντα κι ὄχι ἓνας ἡ ἐξουσία μας δε χρειάζεται τόση φροντίδα ὅσο και μιὰ προσωπικὴ τυραννία εἶσαι ἀνόητος*»). Ο Κριτίας εν γένει ανήκει στους σκληρούς ηγέτες των απολυταρχικών καθεστώτων, οι οποίοι δεν έχουν ηθικούς φραγμούς και χρησιμοποιούν κάθε θεμιτό ή αθέμιτο μέσο για τη διατήρηση και την ενίσχυση της εξουσίας τους. Τη σκληροπυρηνική στάση του Κριτία προσπάθησε ανεπιτυχώς να μετριάσει ο Θηραμένης («*ὁ Θηραμένης ἐναντιωνόταν, λέγοντας ὅτι δὲν ἦταν λογικὸ νὰ θανατώνουν ἀνθρώπους γιὰ μόνον τὸ λόγο ὅτι τοὺς τιμοῦσε ὁ λαός, ἔστω κι ἀν δὲν πείραζαν σε τίποτα τὴν καλὴ τάξη*»). Η σύγκρουση των δύο αντρών βέβαια υποκρύπτει την καχυποψία που χαρακτηρίζει ακόμα και τις μεταξύ τους σχέσεις και τον διαρκή φόβο για την

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2018
Α΄ ΦΑΣΗ

E_3.Αλ1(α)

απώλεια της εξουσίας, την οποία ασφαλώς κατέχουν χωρίς την παράλληλη σύμπραξη του λαού.

Ερμηνευτικά σχόλια: α) βιβλίο εκπαιδευτικού Μέρους Α΄ σελ. 51-56, β) βιβλίο μαθητή σελ. 83 και 89-90

B.2. α.

α. 4, 5. (σελ.31, Αρχαίοι Έλληνες Ιστοριογράφοι)

β. 1, 2. (σελ.31, Αρχαίοι Έλληνες Ιστοριογράφοι)

γ. 3. (σελ.31, Αρχαίοι Έλληνες Ιστοριογράφοι)

β.

i. Δύο ιστορικές μορφές άσκησαν βαθύτατη επίδραση στην προσωπικότητα και στις ιδέες του Ξενοφώντος. Ο **Σωκράτης** με το πρότυπο ζωής που πρόβαλε και ο **Αγησίλαος** με τα ηγετικά του προσόντα και την απλότητα της συμπεριφοράς του. (σελ.30, Αρχαίοι Έλληνες Ιστοριογράφοι)

ii. Τα **Έλληνικά** είναι το μόνο ιστορικό σύγγραμμα του 4ου αι. π.Χ. που έχει σωθεί και αποτελεί τη σπουδαιότερη πηγή για γεγονότα της περιόδου 411-362 π.Χ. (σελ.33, Αρχαίοι Έλληνες Ιστοριογράφοι)

iii. Ο Ξενοφών κέρδισε τον θαυμασμό πολλών μελετητών, οι οποίοι τον αποκάλεσαν «άττική **μέλισσα**» και «άττική **μούσα**». (σελ.33, Αρχαίοι Έλληνες Ιστοριογράφοι)

B.3. α.

1.γ

2.ε

3.α

4.β

5.δ

β.

επιστάτης: επιστήναι, έφεστηκότες

αλοιφή: έξαλείφω

λεξικό: είπων, διαλεχθείς, είπεν, καταλόγου

λύματα: λυμαινόμενον

άνεση: άνήσομεν

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2018
Α΄ ΦΑΣΗ**E_3.Αλ1(α)****B. 4. α.**

- τῆ βουλή:** *ταῖς βουλαῖς* (§ 86, Γραμματική Αρχαίας Ελληνικής Γυμνασίου – Λυκείου)
- τι:** *τινῶν*: (§ 237 (α), Γραμματική Αρχαίας Ελληνικής Γυμνασίου – Λυκείου)
- ἄνδρα:** (*ᾶ*) *ἄνερ* (§ 129, Γραμματική Αρχαίας Ελληνικής Γυμνασίου – Λυκείου)
- ἡμῖν:** *σφίσι(ν)* (§ 222, Γραμματική Αρχαίας Ελληνικής Γυμνασίου – Λυκείου)
- τοῦτον:** *αὐτη* (§ 224, Γραμματική Αρχαίας Ελληνικής Γυμνασίου – Λυκείου)

β.

- ἐγένετο:** *γένηται* (§ 310, Γραμματική Αρχαίας Ελληνικής Γυμνασίου – Λυκείου)
- ἐπιτρέψου:** *ἐπιτετρόφατε* (§ 277, Γραμματική Αρχαίας Ελληνικής Γυμνασίου – Λυκείου)
- διαλεχθείς:** *διαλεχθῆναι* (§ 279, Γραμματική Αρχαίας Ελληνικής Γυμνασίου – Λυκείου)
- ἐξῆλθε:** *ἔξελθε* (§ 310 και 312, Γραμματική Αρχαίας Ελληνικής Γυμνασίου – Λυκείου)
- ὄρῶν:** *ἑωρῶμεν* (§ 323, Γραμματική Αρχαίας Ελληνικής Γυμνασίου – Λυκείου)

B.5. α.

εἰπὼν: επιρρηματική χρονική μετοχή, συνημμένη στο ενν. υποκείμενο ὁ *Θηραμένης* του ρήματος *ἐπαύσατο*. Λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου (προτερόχρονο) στο ρήμα. (§ 128, Συντακτικό Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας Γυμνασίου)

εἶναι: αντικείμενο του ρήματος *νομίζω* και ειδικό απαρέμφατο. Υποκείμενο του απαρεμφάτου το εννοούμενο "τοῦτο" - ετεροπροσωπία (§ 115, 116, Συντακτικό Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας Γυμνασίου)

ἐξαπατωμένους: κατηγορηματική μετοχή από τη μετοχή *ὄρῶν* και λειτουργεί ως κατηγορηματικός προσδιορισμός στη λέξη *τοὺς φίλους*. Ὁ ρηματικός τύπος ἔχει υποκείμενό της τη λέξη *τους φίλους* που είναι αντικείμενο της μετοχής *ὄρῶν* (§ 124, 125, 126, Συντακτικό Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας Γυμνασίου)

ἄνδρα: αντικείμενο στο ρήμα *ἀνήσομεν*. (§ 68, 69, Συντακτικό Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας Γυμνασίου)

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2018
Α΄ ΦΑΣΗ

E_3.Αλ1(α)

τοῖς καινοῖς: επιθετικός προσδιορισμός στο νόμοις. (§ 22 και 27, Συντακτικό Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας Γυμνασίου)

ἅπασι: κατηγορηματικός προσδιορισμός στο ἡμῖν. (§ 22 και 29, Συντακτικό Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας Γυμνασίου)

β.

-«Ὡς δ' εἰπὼν ταῦτα ἐπαύσατο»: δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση. (§ 188, Συντακτικό Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας Γυμνασίου)

-«ὅτι ἀναφεύξειτο»: δευτερεύουσα ονοματική ειδική πρόταση. (§ 175, Συντακτικό Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας Γυμνασίου)

-«οἴου δεῖ»: δευτερεύουσα επιρρηματική αναφορική παραβολική πρόταση (Η παραβολή δηλώνει ποιόν). (§ 193, Συντακτικό Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας Γυμνασίου)

-«εἰ ἀνήσομεν ἄνδρα τὸν φανερώς τὴν ὀλιγαρχίαν λυμαινόμενον»: δευτερεύουσα επιρρηματική υποθετική πρόταση. (§ 182, Συντακτικό Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας Γυμνασίου)